

Raportti innovaatiojournalismin ohjelmasta
Stanfordin yliopisto, kevät 2009

Juha-Pekka Tikka
Toimittaja
juhaptik@gmail.com
040-5826723

Olin yksi neljästä suomalaisesta, jotka osallistuivat keväällä 2009 Kaliforniassa Innovation Journalism Fellowship Program at Stanford University -ohjelmaan. Ohjelmaan kuului vajaan kuukauden perusjakso helmikuussa Stanfordin yliopistossa, toukokuinen innovaatiojournalismin konferenssi ja sitä edeltäneet järjestetyt Stanfordin, palkaton työskentely paikallisessa tiedotusvälineessä San Diegossa maaliskuusta kesäkuulle, kesäkuinen itärannikon opintomatka ja itselleni vielä ylimääräinen 1,5 viikkoa tiedotusvälineeni itärannikon toimituksessa Bostonissa.

Ohjelmassa olivat lisäksi mukana kolme muuta toimittajaa Suomesta, viisi Ruotsista, yksi Meksikosta, yksi Sloveniasta sekä neljä Pakistanista. Pakistanilaiset tosin kävivät alun perusjakson vasta erikseen muun ryhmämme jälkeen päästyään maahan vasta myöhässä.

Perusjakson ja itärannikon opintomatkan helmiä oli lukuisten innostavien luentojen ja tapaamisten lisäksi innovaatio-käsitteen perinpohjainen käsittely Silicon Valleyn tarinoiden ja amerikkalaisen suhtautumisen oppimisen kautta. Innovaatio, kaupallinen uudistaminen, vie maailmaa eteenpäin, mutta Suomessa ei edes ole innovaatiolle sanaa; alan ekspertit naureskelevat kielitoimiston ehdotukselle "uudennos". Ohjelman aikana käsiteltiin mittavasti myös journalismia ja sen tulevaisuutta sanomalehtimaailman vaikeuksien ja nettimedian nousun vuoksi. Tämä ei ollut itselleni yhtä antoisa aihepiiri. Meille vieraampi ja siksi minusta kiinnostavampi asia onkin itse innovaatioita käsittelevä journalismi.

Konkreettinen silta asioiden välillä on sosiaalinen media, jota ohjelmassa käytettiin työvälineenä--vaikka moni ei tähän liittyviä dilemmoja ehkä edes huomannut. Vanhan median edustaja on anonyymi, objektiivisuuteen pyrkivä syrjässä olija, mutta uudessa mediassa edellytetään oman itsen esiintuontia ja näkymistä. Ohjelman aikana viestintävälineitämme olivat Gmail sekä Google Groups ja Facebook.

Työpaikkani ohjelman aikana oli kaksivuotias nettijulkaisu Xconomy. Kannaltani kyse oli parhaasta mahdollisesta paikasta, sillä Xconomyn juttumaailma on lähes 100-prosenttisesti Stanfordin ohjelman mukaista innovaatiomaailman käsittelyä. Xconomy etsii paikallisia innovatiivisia hi-tech -alojen startup- tai muita yrityksiä ja tekee juttuja niistä ja niiden maailmaan liittyvästä venture capitalista, pääomasijoituksista, riskirahoituksesta. "We cover business of innovation." - Suomessahan on startup-journalismin musta aukko---jostain syystä juuri kukaan ei sitä tee. - Keksinnöt ja tiedeuutiset eivät vielä pääse Xconomyn sivuille (paitsi poikkeustapauksissa), vaan juttukynnys ylittyy vasta kun kyse on keksinnön muuttumisesta bisnekseksi--jolloin kyse onkin innovaatiosta. Julkaisu yrittää pitää kynsin hampain kiinni "hyperlokaaliksi" nimittämästään paikallisuuden bisnesmallista: jos jokin firma on Piilaaksosta, sitä ei käsitellä, koska Xconomy ei seuraa sitä aluetta.

Työskentelin Xconomy San Diegossa maaliskuun alusta kesäkuun puoleenväliin ja Xconomy Bostonissa kesäkuun lopulla. Xconomyn ytimen muodostavat Bostonin Massachusetts Institute

of Technology Reviewin entiset toimittajat. Ryhmään kuuluu myös USA:n parhaita ja palkittuja tiedetoimittajia. Juttujen taso ja toimitukselliset käytännöt ja moraalit ovat korkealla---niinpä useimmat työpäivät merkitsivät paitsi ainutlaatuisen yritysten ja henkilöiden näkemistä myös uutta journalistista oppia. Rooliani julkaisussa ei oltu määritelty; tasapainon löytäminen sen tajuamiseen mitä saatoin tarjota, mitä minulta odotettiin ja mitä San Diegon sivut tarvitsivat (=volyymia) kesti jonkin aikaa. Toisaalta sisääntuloa auttoi huomattavasti, että minulla oli jo mukanaani tullessani anti-innovaatiotarina suomalaisesta Erwise-nettiselaimesta (linkki lopussa), joka herätti suurta huomiota. Ei-paikallisena se oli kuitenkin Xconomylle poikkeusjuttu, jota ei olisi tullut julkaista...!

Itsekin startup-yritys Xconomyssa työskennellään rajusti ja tarvittaessa lähes kellon ympäri, joka sopii minulle. Saatoin kolmen kuukauden kuluttua ihmeekseni havaita kykeneväni englanninkieliseen erikoiskirjoittamiseen varsin hyvin. Vuotta aiemmin fellowina Xconomyssa oli ollut ruotsalainen toimittaja, jonka suuresta juttumäärästä minua kiusoiteltiin Xconomyssa ensimmäisenä päivänäni. Vaikka en maininnutkaan mitään ääneen, niin tilanne tietysti synnytti maaottelun, jossa yritin saavuttaa hänen juttumääränsä... (Jätetään sanomatta, miten kisa päättyi.) Liitän loppuun linkkejä eräisiin itselleni eniten mieleen jääneisiin tai isoimpiin juttuihini. - Olen jälkepäin kauhistellut ajatusta siitä, millaista olisi ollut viettää aika esimerkiksi suurissa vaikeuksissa olevassa San Francisco Chroniclessa, jossa työskentelivät kaksi muuta ohjelmassamme ollutta fellowia.

Xconomyssa on kymmenkunta työntekijää, mutta Xconomy San Diegossa vain yksi. Hän on Pulitzer-palkintoa San Diego Union-Tribunelle 2005 voittamassa ollut editor Bruce Bigelow. Työskentelimme siis hänen kanssaan käytännössä kahdestaan kevään ajan. Työskentely kuitenkin tarkoitti myös yhtämittaista ja säännöllistäkin, hyvin Suomen käytännöistä poikkeavaa puhelin- ja sähköpostiyhteyttä muuhunkin toimitukseen. Toimituksen jäsenet raportoivat sijainneistaan ja editoivat kaikki toistensa jutut lähettämällä versioita sähköpostilla toisilleen rannikolta rannikolle. - San Diegon erikoisuus on korkeatasoinen ja mittava life sciences -alan yrittäjyys. Itse pääsin tutustumaan mm. ällistyttävään synteettiseen biologiaan. Juttuni tiedemies Craig Venterin geenimanipuloidun bensiinilevän hankkeesta sisälsi jo myös sittemmin julki tulleen suuruutisen Exxonin ja Venterin yhtiön 600 miljoonan dollarin yhteishankkeesta.

Stanfordin innovaatiojournalismin ohjelman kaikki osallistujat ovat tähän asti työskennelleet joko San Franciscon-Piilaakson alueella tai sitten New Yorkissa, jotka ovat joukkoliikenteen kaupunkialueita. San Diegoon lähtijänä olin ensimmäinen, joka joutui niiden ulkopuolelle ja muista erilleen. Kokemus oli erinomainen ja kannatettava ja ihana, mutta se ei sovi kaikille. Minulla on pitkäaikaista kokemusta USA:sta ja toimin mielelläni yksinkin, mutta jos San Diegoon olisi joutunut ilman tukea menemään joku muu---ja niin olisi helposti voinut käydä---siinä olisi ollut riskejä. Asian voisi sanoa englanniksi niin ettei se ole for the faint of heart. Ohjelma vaatii muutenkin omatoimisuutta, mutta sen merkitys yksin jäädessä korostuu yhä. Vastaavaan tilanteeseen joutuvien on myös syytä tietää ja heille kertoa, että San Diegoon menevä on muista poiketen pakotettu auton hankintaan ja siksin hänen henkilökohtainen taloutensa voi muodostua aivan toisenlaiseksi kuin muilla osallistujilla.

HS-säätiön ohjelmaan osallistujille antaman apurahan tämänhetkinen suuruus poistaa osallistujien taloushuolia. Toisaalta se tarkoittaa myös sitä, ettei muita apurahoja käytännössä saa. Koostaan huolimatta apuraha ei myöskään välttämättä kata kaikkia kohtuullisia pakollisia menoja perheellisen tai auton hankintaan joutuvan kohdalla. Itse jouduin rahoittamaan menoja merkittävästi itse, mutta onneksi kysymyksessä oli asia, jonka tajusin ja tiesin jo välittömästi kuullessani meneväni San Diegoon. Kevään 2009 erityispiirre---ja paljon ohjelmassakin luonnollisesti käsitelty asia---oli maailmantalouden yleinen tila. Se näkyi konkreettisesti myös huonoina uutisina kotimaasta ja siinä, että Suomessa olleet oheisansioiden mahdollisuudet heikkenivät ohjelman aikana.

Toukokuun IJ-6 -konferenssimme (linkki lopussa) oli kevään yksi kohokohta upean ohjelman ja siellä tavattujen ihmisten vuoksi. Järjestämässämme konferenssissa oli noin 250 osanottajaa. Ennen konferenssia valmistelut veivät huomattavasti aikaamme työn ohessa; Stanfordin InJo-vetäjät mikromanageerasivat osallistuvien toimittajien kautta konferenssin pieniäkin järjestelyjä. Alustin konferenssissa aiheesta 'How to Cover Web 3.0' kaikkiaan kolmen tunnin ajan. Konferenssissa valittiin myös vuoden innovaatiojuttu ja haastateltiin kukin omaa ehdokastaan; oma ehdokkaani Wade Roush jutullaan mustasta silikonista äänestettiin mukavasti kolmanneksi. Xconomyn perustaja ja päätoimittaja Bob Buderer osallistui konferenssiin ja alusti siellä.

Suuren tietomäärän lisäksi uskon saaneeni ohjelman kevänä aikana melkoisia lisävalmiuksia ymmärtää yritysmaailmaa, hyvinvoinnin syntyä, korkeaa teknologiaa, innovaatioekosysteemiä. Olen äärimmäisen kiitollinen Helsingin Sanomien Säätiölle osallistumiseni mahdollistaneesta apurahasta.

Juha-Pekka Tikka

InJo-ohjelma <http://www.innovationjournalism.org/>

IJ6-konferenssi <http://ij6.innovationjournalism.org/>

Kaikki juttuni Xconomyssa <http://www.xconomy.com/author/jptikka/>

Eräitä juttujani Xconomyssa:

Erwise-selaimen historia <http://www.xconomy.com/national/2009/03/03/the-greatest-internet-pioneers-you-never-heard-of-the-story-of-erwise-and-four-finns-who-showed-the-way-to-the-web-browser/>

Raj Krishnanin syöpäkeksintö <http://www.xconomy.com/san-diego/2009/06/10/raj-krishnan-moving-from-cancer-diagnosis-innovation-to-a-business/>

Craig Venterin geenimanipuloitu leväbenssiini <http://www.xconomy.com/san-diego/2009/06/04/craig-venter-has-algae-biofuel-in-synthetic-genomics-pipeline/>

Hauska nettilaite Chumby <http://www.xconomy.com/san-diego/2009/04/22/chumby-the-clumsy-goes-global/>